

РЕЗОЛЮЦІЯ

Круглого столу «Розвиток та розширення доступу до послуг догляду вдома та паліативного догляду в Тернопільській міській територіальній громаді: виклики, рішення та перспективи»

м. Тернопіль, 20 серпня 2026 року

I. ВСТУП

Учасники круглого столу – представники органів місцевого самоврядування, виконавчих органів Тернопільської міської ради, Тернопільської обласної військової адміністрації, комунальних закладів охорони здоров'я та надавачів соціальних послуг, громадських та благодійних організацій, експертного та наукового середовища – за результатами обговорення підсумків аналітичного дослідження та оцінки потреб Тернопільської міської територіальної громади (ТМТГ) у сфері догляду вдома та паліативної допомоги, проведеного в межах проєкту «Розширення доступу до послуг догляду вдома та паліативного догляду в 7 громадах України силами коаліції ОГС – надавачів соціальних послуг», констатують наступне.

Тернопільська МТГ, як і переважна більшість громад в умовах війни, стикається з низкою демографічних та соціальних викликів. У громаді проживає близько 227,5 тис. осіб, понад 15 тисяч осіб є особами з інвалідністю, унаслідок повномасштабної збройної агресії та внутрішнього переміщення в громаді офіційно зареєстровано майже 28 тисяч ВПО. Це спричинило зростання навантаження на фахівців соціальної сфери на 40% порівняно з довоєнним періодом.

За офіційними даними кількість отримувачів послуги «Догляд вдома» зросла з 273 осіб у 2024 році до 501 особи на кінець 2025 року (приріст становить 83,5%).

У громаді спостерігається дефіцит соціального компонента паліативного догляду, а на обліку перебуває 434 особи з невиліковними захворюваннями. Хоча медична складова (знеболення, медикаменти) фінансується в межах Програми «Здоров'я громади» (3,2 млн. грн щорічно), понад 90% паліативних пацієнтів не отримують необхідного соціального компонента допомоги (соціально-психологічний супровід, підтримка родин).

Основним надавачем послуги догляду вдома є Тернопільський міський територіальний центр соціального обслуговування населення. Соціальну послугу «Догляд вдома» також надає ТОО Товариства Червоного Хреста України (8 соціальних робітників у м. Тернополі охоплюють в середньому 60 осіб) та Благодійний фонд «Карітас» пропонує послугу «Домашня опіка». Ці послуги недержавних надавачів переважно фінансуються за кошти донорів.

Наразі послуги догляду вдома та паліативного догляду виключені з переліку соціальних послуг, що закуповуються у неурядових організацій через механізм соціального замовлення в межах Програми «Турбота», на яку щороку виділяється 2,0 млн. грн. Це обмежує залучення потенціалу та досвіду проактивних ОГС (зокрема БФ «Карітас», ТОО Товариства Червоного Хреста України) до покриття дефіциту цих послуг.

У громаді існують прогалини міжвідомчої координації: відсутні сформовані мультидисциплінарні команди та чіткі міжвідомчі протоколи взаємодії між закладами охорони здоров'я та соціальними службами. Рівень обізнаності населення щодо алгоритмів отримання допомоги є низьким, а система перенаправлення потенційних отримувачів між надавачами різної форми власності відсутня.

Понад 70% надавачів послуг відчувають гостру нестачу підготовлених фахівців, відсутність спеціалізованого транспорту для обслуговування мешканців у прилеглих сільських населених пунктах ТМТГ та потребу у покращенні соціальних гарантій і заробітної плати працівників.

II. РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЗМІН

З метою забезпечення сталого, системного та якісного доступу мешканців громади до послуг догляду вдома та паліативного догляду, учасники круглого столу ухвалюють такі рекомендації за рівнями влади та суб'єктами прийняття рішень.

1. Центральним органам державної влади (Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерству охорони здоров'я України):

Внесення паліативного догляду до послуг з державним фінансуванням:

- ініціювати зміни до законодавства України щодо включення соціальної послуги «Паліативний догляд» до переліку базових соціальних послуг, фінансування або співфінансування яких здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України (зокрема через державні цільові програми або відповідні міжбюджетні трансферти/субвенції). Це дозволить знизити надмірне фінансове навантаження на місцеві бюджети та забезпечити єдині стандарти доступності цієї послуги для невиліковно хворих громадян у всіх регіонах України;
- розробити та затвердити спільний нормативно-правовий акт МОЗ та Мінсоцполітики щодо порядку формування та діяльності мультидисциплінарних команд (з залученням лікарів, соціальних працівників, психологів) та створення єдиного маршруту паліативного пацієнта;
- удосконалити компенсаційні механізми, зокрема, спростити процедури застосування Постанови КМУ № 1040 від 06.10.2021 р. «Деякі питання призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на професійній основі» для розширення можливостей виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду, та сприяти залученню ФОП і ОГС до надання послуг на професійній основі;
- включити послуги паліативного догляду до переліку послуг, які закупляються державою через Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю.

2. Органам місцевого самоврядування та виконавчим органам Тернопільської міської ради:

- розширити соціальне замовлення та бюджетування, включити соціальні послуги «Паліативний догляд» та «Догляд вдома» до переліку послуг, що закуповуються через механізм соціального замовлення за кошти місцевого бюджету в межах Програми «Турбота» на 2027 рік;
- збільшити обсяг бюджетних асигнувань на закупівлю соціальних послуг через соціальне замовлення у недержавних надавачів з 2,0 млн грн до 4,0 млн грн на 2027 рік, а також передбачити пряму фінансову підтримку статутної діяльності ОГС-надавачів, які здійснюють свою діяльність на території ТМТГ;
- провести додатково цільову оцінку потреб населення ТМТГ у соціальній послугі паліативного догляду згідно з Наказом Мінсоцполітики № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах»;
- створити єдиний інформаційно-координаційний центр («єдине вікно») та затвердити регламент взаємодії між Управлінням соціальної політики і Відділом охорони здоров'я та медичного забезпечення ТМР для запобігання дублюванню послуг та забезпечення чіткого перенаправлення отримувачі;
- вжити заходи щодо підтримки персоналу надавачів соціальних послуг різних форм власності та мобільності служб, зокрема, запровадити рішення щодо пільгового/безкоштовного проїзду в міському транспорті для соціальних робітників та працівників, які здійснюють догляд вдома;
- забезпечити інфраструктурний розвиток та підтримку родин важкохворих осіб, ініціювати створення пілотного Центру денного догляду для осіб з інвалідністю та важкохворих громадян;

– організувати систематичне навчання та психосоціальну підтримку для членів родин, які здійснюють догляд за невиліковно хворими родичами вдома.

3. Тернопільській обласній військовій адміністрації, Тернопільській обласній раді:

– забезпечити регіональну інтеграцію та координацію, сприяти налагодженню взаємодії між закладами охорони здоров'я обласного підпорядкування (зокрема відділеннями паліативної допомоги обласної дитячої та психоневрологічної лікарень) із соціальними службами та ОГС Тернопільської МТГ;

– враховувати рекомендації дослідження при формуванні регіональних програм соціального захисту та заслуховувати проблемні питання паліативного догляду у громадах області під час засідань Координаційної ради з питань сім'ї, гендерної рівності та протидії торгівлі людьми при Тернопільській ОВА.

4. Громадським та благодійним організаціям (ОГС) – надавачам соціальних послуг:

– брати активну участь у грантових конкурсах Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю та міжнародних фондів для розширення надання послуг догляду вдома та паліативу;

– проводити широкі інформаційні кампанії задля подолання табуованості теми паліативного догляду та невиліковних захворювань, а також підвищення обізнаності громадян про доступні алгоритми отримання допомоги в громаді.

5. Навчальним закладам, які здійснюють підготовку фахівців для соціальної сфери:

- запровадити програми підвищення кваліфікації для фахівців соціальної сфери, які працюють з паліативними хворими та включити у навчальну програму для підготовки бакалаврів та магістрів за напрямком «Соціальна робота» теми щодо особливостей соціальної роботи із невиліковно хворими людьми.

ІІІ. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Текст цієї Резолюції направити до Кабінету Міністрів України, Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерства охорони здоров'я України, Тернопільської обласної військової адміністрації, Тернопільської міської ради та її профільних виконавчих органів.

Доручити сформованій робочій адвокаційній групі при ГО «Асоціація жінок України» здійснювати громадський моніторинг та супровід бюджетного процесу в Тернопільській МТГ під час формування бюджету та програм на 2027 рік з метою повного врахування викладених рекомендацій.